

Tri hrozby: pochybnost - povera - iluze osobnosti

Esoterní hodina, Kolín nad Rýnem, 27. února 1910

Učením musíme najít cestu do života. Do života se nemáme vydávat s jednostranné posuzujícími názory. Budeme-li si ověřovat vše, co nám různé světonázory poskytují podle stavu dnešní vědy, nalezneme na své cestě tři hrozivé sily, totiž pochybnost, pověru a iluzi osobnosti. Neuhýbejte jim z cesty, sami zkoumejte; neboť se nesmíme uzavírat před moderní vědou, ani před jejími objevy, ani před jejími výzkumy. Brát je v potaz bude dokonce naši povinností, třebaže v našem theosofickém kruhu přijímáme zcela jinou náuku, která je vědou vysmívána a hanobená. Věda ji ze svého stanoviska ani nemůže přijmout, právě proto, že zná jen hmotu a její výzkumy se týkají jen hmotných, fyzických záležitostí. Avšak tím, že učiníme vědě zadost, máme v sobě dát vzejít pochybnosti o tom, čemu se zde učíme, nemáme se bát pochybovat, abychom sami skrze sebe dospěli k vnitřní jasnosti. Tímto způsobem se na základě vlastního vědomí propracováváme k okultním náukám.

A co je míněno překonáním pověry? Pověrou nazýváme fetiš, jež Afričan spatřuje a uctívá ve své modle, v kusu dřeva. Nemyslí při tom na nic duchovního, jež se nachází v pozadí, a potud je to pověra. O pověře můžeme stejně tak mluvit tehdy, vidíme-li, jak si moderní učenici budují svůj fetiš v hypotézách o atomech a molekulách, které také, neuzná-li

Ducha působícího v pozadí, nezůstávají člověk ducha působícího v pozadí, nezůstávají ničím jiným než hypotetickou látkou. Pověru tohoto druhu bychom v sobě však neměli nechat vzklíčit.

K pochybnosti a pověře přistupuje ještě třetí věc. A to je iluze osobnosti. Tyto tři sily, které se vzdouvají a zase opadají v lidském nitru, chtějí člověka ovládat. Jestliže jsme se však silnou pochybností propracovali k poznání pravdy a pověrou k víře v ducha, spočívajícího za vší hmotou, dokážeme překonat též iluzi o své

osobnosti. To ovšem bývá často tím nejtěžším. I když si někdy myslíme, že se cítíme jako vnitřně svobodní lidé, a domníváme se, že k událostem ve světě a k jednotlivým lidem přistupujeme bez před-sudku, zrcadlí nám to až příliš často iluzi naší osobnosti.

Na jednu věc však ještě musíme upozornit. Nevynášejte naši nauku ven na společenská setkání jiného druhu, mluvte o naší nauce jen tam, kde se sejdete za tímto účelem. Nevynášejte ji, abyste vedli disputace s lidmi zvenčí; a zrovná tak o tom nehovte při jídle, neboť při něm se mají vést jen lehké rozhovory o běžných věcech. Nejlepší bude, vyhnete-li se společností, kde se jen tak klábosí, jak bývá zvykem. Musíte-li ovšem do takové společnosti zavítat, protože vás k tomu nutí vaše postavení v životě nebo jiné ohledy, budete se jich přece jen účastnit v úplně jiném duchu než dříve - nebudete to pak činit z vnitřního potěšení, nýbrž jako povinnost, abyste svou povahou nikoho neurazili. Neříkám to proto, abych vám dával morální kázání; naprosto nic totiž nezakazují; nicméně vám to přesto musím říci.

Rudolf Steiner

GA 266/II